

IVAN FIGURA

SLOVENSKÝ NÁRODO- HOSPODÁR RUDOLF BRIŠKA. OSOBNOSŤ A DIELO.

Vydavateľstvo IURA
EDITION, Bratislava 2012
Prvé vydanie, 195 strán
ISBN 978-80-8078-437-9

Recenzovaná publikácia je zaujímavým pohľadom na život, názory a dielo Rudolfa Brišku (1908 – 1971), významného slovenského národohospodára, dlhoročného tajomníka Zväzu slovenských bánk a vysokoškolského profesora, pôsobiaceho na Slovenskej vysokej škole technickej a Vysokej škole obchodnej.

Autor monografie venovanej profesorovi Rudolfovi Briškovi sleduje jeho životné osudy, vši- ma si jeho svojrázne povahové črty, ale hlavne oboznamuje čitateľa s jeho rozsiahlym vedeckým dielom. Rudolf Briška bol významným slovenským ekonómom, jedným zo zakladateľov národohospodárskej teórie na Slovensku, ktorý podstatnou mierou prispel k tomu, že ekonomická veda na Slovensku sa v tridsiatych rokoch minulého storočia dostala na podstatne vyššiu úroveň, ako tomu bolo v predchádzajúcich obdobiach.

Čitateľ nájde v publikácii podrobnú analýzu všetkých knižne vydaných diel Rudolfa Brišku. Prvou z nich je práca *Problém reagrarizácie* (1937), v ktorej Briška pri riešení problému nezamestnanosti na Slovensku zúročil aj poznatky zo študijného pobytu vo Veľkej Británii. Ďalšou je *Remeslo a veľkovýroba. Ako pomôcť remeslu?* (1939), ktorá reaguje na vtedajší aktuálny ekonomický a sociálny problém Slovenska a ktorú autor monografie pokladá za najlepšie dielo slovenskej ekonomickej literatúry, týkajúce sa danej témy. Práca *Obyvateľstvo* (1942) je venovaná demografickým aspektom stavu a vývoja národného hospodárstva. Rozsiahlu kapitolu venuje autor monografie knihe *Vojnové hospodárstvo* (1942), patriacej k najvýznamnejším dielam v strednej Európe, ktoré sa zaoberajú vojnovou ekonomikou. Jej prínos do teórie vojnovnej ekonomiky oceňujú aj súčasní bádatelia, zaoberajúci sa touto problematikou. V štyroch osobitných kapitolách autor pozitívne hodnotí význam a prínos Briškových pedagogických prác. Prvá z jeho učebníc s názvom *Národné hospodárstvo* (1941) bola určená širšej verejnosti, druhá, s rovnakým názvom (1942), bola učebnicou pre stredné školy a tretia, *Národné hospodárstvo (Teória a politika)* (1943), bola prvou vysokoškolskou učebnicou ekonómie na Slovensku. Toto vrcholné pedagogické dielo Rudolfa Brišku vyšlo v dvoch zväzkoch a malo viac ako tisíc strán. Druhé prepracované vydanie tejto vysokoškolskej učebnice vyšlo v roku 1948.

Dôležitou súčasťou publikácie sú kapitoly venované početným vedeckým a odborným článkom Rudolfa Brišku, v ktorých reagoval na aktuálne problémy ekonomiky Slovenska. Autor zdôrazňuje Briškov teoretický prínos vo viacerých oblastiach národohospodárskej teórie. Ide najmä o jeho prínos k problematike cien vrátane tvorby pevných cien, o jeho chápanie plánovania v kapitalizme nielen prostredníctvom štátnych zásahov, ale aj cieľavedomou koordináciou súkromných kapitálových subjektov, o hľadanie riešení pri prekonávaní ekonomickej zaostalosti Slovenska,

pri ktorých sa snažil uplatňovať poznatky rôznych ekonomických smerov a škôl.

Čitateľ zaujímajúci sa o históriu slovenského bankovníctva si iste so záujmom prečíta nielen časť knihy venovanú Briškovmu pôsobeniu vo funkcii tajomníka Zväzu slovenských bánk a jeho analytickým, tzv. tajomníckym správam, ale aj o jeho príspevkoch zaoberajúcich sa vývojom bankovníctva na Slovensku a významom jeho koncentrácie. Osobitná kapitola je venovaná hodnoteniu článku *Das slowakische Geld- und Kreditwesen*, publikovanému v nemeckom vedeckom časopise *Weltwirtschaftliches Archiv*, ktorý možno podľa autora považovať za doteraz najlepšiu analýzu situácie v úverovom systéme Slovenska počas vojnových rokov v jej historických súvislostiach. Zaujímavou je aj časť publikácie, venovaná Briškovmu sporu o založení samostatnej emisnej banky na Slovensku.

Množstvo podnetných informácií nájde čitateľ aj v kapitole o Briškovej tvorbe po skončení vojny. Zaujme ho najmä obhajoba záujmov Slovenska, ktorú Briška prezentoval vo viacerých článkoch venovaných povojnovej menovej reforme. Vo svojich článkoch na uvedenú tému exaktne zdôvodňoval, prečo by sa v pripravovanej menovej reforme v roku 1945 mali vymieňať dve slovenské koruny za jednu novú československú korunu, zatiaľ čo česká protektorátna koruna by sa mala vymieňať v pomere 4:1.

Záverečné kapitoly monografie sú venované neľahkej životnej púti Rudolfa Brišku v povojnovom období, ktorá sa začala cestou na jednoročný pobyt do USA. Po návrate z neho pokračovala prenasledovaním a vysídlením z Bratislavy, do ktorej sa mohol vrátiť až po takmer 12 rokoch, aby sa opäť mohol venovať vedeckej práci. Na záver publikácie zaradil autor aj prehľad diel Rudolfa Brišku, čím čitateľovi priblížil jeho rozsiahle a rozmanité dielo.

Autor monografie si dal za cieľ „podrobnejšie oboznámiť čitateľa so životnými osudmi a vedeckými i odbornými prácami profesora Brišku v kontexte s historickými podmienkami, v ktorých vznikali, a v súvislostiach s vývojom ekonomického myslenia danej doby“, čo sa mu nepochybne podarilo. Za najväčší prínos publikácie považujem to, že je zhrnutím celoživotného vedeckého diela významného slovenského ekonóma, ktorý vo svojich prácach reagoval na aktuálne problémy slovenskej ekonomiky a snažil sa nájsť pre ne zodpovedajúce riešenia, využívajúc pri tom poznatky svetovej ekonomickej vedy. Publikácia tak súčasne zachytáva aj ekonomický vývoj Slovenska v období tvorivého života Rudolfa Brišku, vďaka čomu môže zaujať nielen odborníkov, zaujímajúcich sa o históriu a ekonómiu, ale aj širokú laickú verejnosť.

Ing. Ľudmila Fabová, PhD.

Ústav manažmentu
Slovenská technická univerzita v Bratislave